

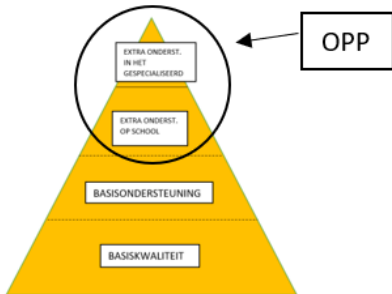
HET OPP, wat kun je ermee?

‘SAMENGEVAT’

Dit document is een samenvatting van het IB netwerk ‘Het OPP, wat kun je ermee?’ Het geeft weer wat besproken is in januari 2024.

Het OPP in de Wet

door Tinca Valkering, Johanneke Mijnhardt & Anne Marie Hersman

De meeste leerlingen profiteren van de basiskwaliteit van de school. Een gedeelte heeft basisondersteuning nodig, beschreven in het Schoolondersteuningsprofiel (SOP) van de school. Heeft een leerling niet voldoende hieraan? Dan biedt de school boven op de basisondersteuning extra ondersteuning. De school financiert dit vanuit het ondersteuningsbudget en de verantwoording is middels een OPP. Voor een kleine groep leerlingen geldt dat het onderwijs met de extra ondersteuning niet voldoende passend is. Zij behoren tot de doelgroep van het gespecialiseerd onderwijs (GO) en hebben altijd een OPP.

De bedoeling van het OPP is dat de school in samenwerking met de leerling en zijn ouders en vanuit hoge verwachtingen een passend aanbod biedt en evalueert. Het OPP is het hulpmiddel om planmatig samenwerken te ondersteunen.

In het OPP moet minimaal staan:

- Bevorderende en belemmerende factoren;
- Uitstroomperspectief en wat nodig is om dit te behalen;
- Handelingsdeel met ambitieuze doelen, daarbij passende interventies en gemaakte afspraken met ouders en leerling.

Denk ook aan:

- gehele OPP op in overeenstemming gericht overleg met ouders;
- ouders hebben instemmingsrecht op het handelingsdeel;
- hoorrecht (stem) van de leerling;
- OPP verplicht voor aanmelding VSO*;
- jaarlijkse evaluatie;
- OPP binnen zes weken opmaken;
- leerlingen met OPP registreren in ROD.

Deze informatie hoeft niet meer in het OPP:

- beschrijving van de basisondersteuning;
- oude en irrelevante informatie;
- LVS gegevens.

Hoe beknopter, hoe beter tot maximaal 5 A-4.

*Voor meer informatie wat VO nodig heeft van basisschool zie [De Overstap](#)
Beschouwing na ruim acht jaar weken met een OPP: OPP als spiegelinstrument voor de school. Hoe kan de context worden verrijkt waardoor individuele ondersteuningsbehoeften komen te vervallen? Essentieel voor de één, gunstig voor iedereen.

Voor de handreiking van het ontwikkelingsperspectief klik [hier](#).

Voor de veelgestelde vragen en antwoorden over het ontwikkelingsperspectief klik [hier](#).

Huidige informatie over het ontwikkelingsperspectief is te vinden [op de website](#) van het samenwerkingsverband. Het OPP format wordt nog aangepast.

Het OPP voor meer- en hoogbegaafdheid

door Willeke Heijkoop & Sandra Schelfaut

Rondje langs de scholen gedaan:

- Hoe doen jullie het nu?
- Wat moet?
- Wat is er al?
- Wat zou je willen m.b.t. OPP HB?
- Meedenken over format OPP

Wat ligt er al vanuit het SWV?

Formats SWV kort doorgenomen:

- OPP MB-HB uitgebreide versie (1-2 en 3-8)
- Kindkaart ontwikkelingsvoorsprong
- Leerlingenkaart MB- HM

Idee SWV: Format ontwikkelen waarbij we gebruik maken van de bestaande documenten die we (SWV) comprimeren tot een werkbaar OPP document gericht op HB.

Presenteren en toelichten format.

Feedback van de deelnemers op nieuw format OPP.

Tips uit de groep(en): Nieuw (kort) format OPP MB/HB op de website van het SWV plaatsen.

Omdat het algemene format OPP nog in de maak is, waarbij ook IB-ers nog zullen meelesen wordt het besproken format tijdens de workshop MB&HB ook op een later moment nog op de website geplaatst. Mocht je voor die tijd een format nodig hebben neem dan contact met ons op.

Het OPP en gedrag

door Wendela Weel

Hoe maak je ambities meetbaar op gedrag? Doelen in tijd zijn lastig met gedrag. Ga op zoek naar andere meetbare/zichtbare ambities die helpend zijn.

- Wanneer moet iets onder je basisaanpak vallen en wanneer een OPP? Als meer kinderen profiteren van het aanbod is het basis. Is het één kind en langdurig dan OPP.
- Neem de leerling mee in het handelingsdeel, zij zijn vaak hun eigen expert.
- Maak het OPP samen met ouders, zo zijn ze meteen betrokken. Focus heeft een mooie lijst met positieve en belemmerende factoren waar ouders uit kunnen kiezen. Dit verlaagt de drempel.
- Wees je bewust dat leerkracht handelen van essentieel belang is bij het slagen van een handelingsdeel. Regelmatig reflecteren en aanpassen indien nodig.
- Het uitstroomperspectief kan worden omschreven door aan te geven hoe het 'op dit moment' ervoor staat. Daarbij kan worden aangegeven op basis van welke gegevens dat is.
- Sparren over methodieken is prettig (kan ook in de intervisies)

Het OPP en leerachterstanden ‘OPP voor rekenen?’

door Myrthe Huber, 1801 Jeugd & Onderwijsadvies

Het is belangrijk zeer zorgvuldig af te wegen of het zinnig is om bij rekenen met een eigen leerlijn te gaan werken voor een leerling. Doe dit pas wanneer alle andere mogelijke maatregelen nauwelijks effect hebben en de verwachting is dat de leergroei met een eigen leerlijn groter zal zijn dan wanneer de leerling mee blijft doen met de groep. Ook is het belangrijk dat de leerling voldoende instructie kan krijgen. Vraag je af in welke situatie de leerling het meeste van instructie zal kunnen profiteren. Zie [ook de rekenpagina](#) van SWV PO-ZK om te kijken wat er allemaal mogelijk is.

Er kunnen in het rekenen op verschillende niveaus aanpassingen worden gemaakt, van het werken op de minimumlijn van de methode (is nog geen eigen leerlijn) tot aan vervangende leerstof op alle onderdelen van het rekenen. Maak hierin keuzes op welke onderdelen een leerling wel of niet met de groep meedoet. Wellicht zijn bijvoorbeeld aanpassingen in de leerstof nodig bij bewerkingen als dit te moeilijk wordt, maar nog niet bij meten of blokkenbouwsels. Ga telkens na waar aanpassingen nodig zijn, en breidt dit indien nodig verder uit.

De materialen uit het project Passende Perspectieven (leerlijnen, doelenoverzichten) zijn bruikbaar bij het opstellen en plannen van doelen voor de leerling, zowel op de lange als op de korte termijn. Voor de verschillende leerroutes (1 t/m 3) is uitgewerkt welke doelen wanneer behaald zouden moeten worden. Zorg voor balans tussen nieuwe doelen en onderhoudsdoelen, een boekje met onderhoudsdoelen kan handig zijn, zodat een leerling ook altijd zelf verder kan.

Zoek na het opstellen van de doelen hier oefenstof bij. Denk hierbij ook aan doe-activiteiten en coöperatieve werkvormen. Materialen die bruikbaar kunnen zijn bij het vormgeven van een eigen leerlijn zijn de handelingsplannen uit Rekenplein (doelen op basis van Passende Perspectieven), oefenmateriaal uit Maatwerk en de boekjes van Rekenroute (gebaseerd op Passende Perspectieven, in te zetten als remediërend materiaal per onderwerp of als leerlijn vanaf groep 3). Bij Rekenroute is het belangrijk je te realiseren dat de einddoelen liggen op het niveau van leerroute 2 in groep 8. Het uitstroomniveau ligt daarmee onder 1F. De ‘Wegwijzer’ van Rekenroute geeft een overzicht van de doelen per groep.

Tijdens de sessie zijn door de deelnemers verschillende ervaringen met elkaar gedeeld van het werken met een eigen leerlijn voor rekenen. Tot de geslaagde voorbeelden rekenden we de leerlingen waarbij de leergroei groter was dan deze geweest zou zijn zonder het werken op een eigen leerlijn, of een (veel) gelukkiger kind. Succesfactoren hierin bleken:

- Het goed in beeld hebben van het rekenniveau en de hiaten bij de leerling en hierbij aansluiten
- Voldoende tijd en mogelijkheden voor het geven van gerichte instructie

Het OPP en de stem van ouders en leerlingen

door Petra den Boer & Henriëtte Lemmen

Als ouders en het kind mee verantwoordelijk kunnen zijn voor het OPP draagt dat wezenlijk bij aan een goede opbrengst. Het OPP kan dan ook echt als gespreksleidraad dienen.

Samenwerken met ouders

Er is veel onderzoek gedaan naar wat bijdraagt aan het onderwijssucces van leerlingen. Een belangrijk onderdeel is de betrokkenheid van ouders en hun ondersteunende gedrag.

Let daarbij op dat er een verschil is tussen ouderparticipatie (helpen bij activiteiten) en ouderbetrokkenheid. Ouderparticipatie heeft geen invloed op het onderwijssucces, ouderbetrokkenheid juist wel. Denk daarbij aan ouders die hun kind bijvoorbeeld thuis stimuleren om huiswerk te maken, te helpen met planning, thuis positief te spreken over school en bereid zijn om informatie te delen met school in het belang van het kind.

Door het kind ook te betrekken kan het actief meedenken over de doelen en invulling ervan. Dat bevordert het eigenaarschap en geeft meer kans op het behalen van de doelen.

Wat wordt er wettelijk van je gevraagd wat betreft ouders en leerling?

- Het voeren van op overeenstemming gericht overleg
- Instemmingsrecht handelingsdeel
- Tip: tweedeling maken in ondertekenen:
 - Gehele OPP voor gezien
 - Akkoord op het handelingsdeel

Nog mooier is om het OPP te laten tekenen door zowel:
ouders, kind én leerkracht/ mentor

Hoe zit het met het hoorrecht van leerlingen?

- Per 1-8-2024: leerlingen vanaf 4 jaar worden gehoord in beslissingen die hen aangaan (Wet versterking positie ouders en leerlingen in passend onderwijs)
- Er is hoorrecht bij het opstellen, bijstellen en evalueren van het OPP

Welke tips zijn er nog meer?

- Informeer ouders van tevoren: noem het duidelijk zichtbaar een 'concept-OPP' en stuur het op naar ouders
- Stuur de agenda voorafgaand aan het overleg
- Geef ouders invloed op het tijdstip en de inhoud van het overleg
- Bespreek de wijze waarop je de stem van het kind meeneemt

Er is een inlegvel voor het kinddeel [op onze website](#)

Tips uit de groep(en):

Samenwerking ouders:

- Collega tolkt.
- Ouders laten lezen, dan aanvullen of wegstrepen.
- Geen concept opsturen maar samen met ouder en kind bespreken. Ouders tekenen, lezen het thuis en kopie terug naar school. IB, directeur en leerkracht tekenen kopie van de ouders.
- Ouders als expert van de belemmerende en protectieve factoren, leerkracht als expert van de onderwijsbehoeften.
- Op handtekeningenblad de opmerkingen en bezwaren laten schrijven als ouders die hebben. Tekenen voor gezien.
- Aanvulling op handtekeningenregel dat beide ouders met gezag moeten tekenen: Aangenomen dat beide ouders (nog) het ouderlijk gezag hebben zouden ze strikt genomen beiden moeten tekenen. Dat is in voorkomende situaties regelmatig niet te doen. Daarom is in het Burgerlijk Wetboek geregeld dat derden die te goeder trouw zijn er van uit mogen gaan dat elke beslissing genomen door een ouder gebeurde met toestemming van de andere ouder. Alleen als derden (zouden moeten) weten dat er op een bepaald gebied onenigheid is tussen de ouders, vervalt dit vermoeden en hebben zij de expliciete toestemming van beide ouders nodig. Dit mag op aparte formulieren.
- Samen met ouders het concept OPP doornemen/ bespreken op het digibord.
- Ouder-kind-leerkrachtgesprekken 3x per jaar en op verzoek (beide kanten op).
- Altijd gespreksagenda opstellen, doel van het gesprek formuleren en checken of ouders ook dat doel voor ogen hebben.
- Meekijken in de klas (kijkochtenden)
- Voorbeeldzinnen voor OPP (deze volgen later)

Hoorrecht Kind:

- 'Dit ben ik' formulier bij de start van het schooljaar
- Ouder – kind leerkracht gesprekken vanaf groep 3
- Kindercommissie (groep 5 – 8)
- Ouders en kind vullen samen het formulier in ter voorbereiding voor het voortgangsgesprek. Dit formulier is leidend voor het gesprek.
- Dyslexiepaspoort "mijn gebruiksaanwijzing"
- Signaleringsplan maken met het kind en toevoegen aan het OPP.
- Werken aan executieve functies. Die in het OPP zetten, maar met het kind uitwerken en bespreken.
- Leerling ook het OPP laten ondertekenen.
- Gebruiken van tekeningen (visuals) bij het opstellen van het OPP. Duidelijker voor kind en ook voor de ouders!